

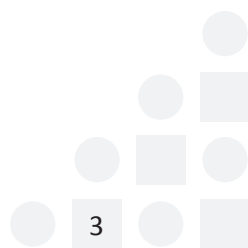
Verder na een hartoperatie

Inhoud

1. Uw herstel thuis	4
1.1 Lichamelijke verschijnselen na de operatie	4
1.2 Emoties na de operatie	5
1.3 Wonden	6
1.4 Borstbeen	6
1.5 Spierpijn	7
1.6 Wanneer een arts bellen?	7
2. Algemene richtlijnen	9
2.1 Activiteiten	9
2.2 Sport	10
2.3 Roken	11
2.4 Voeding	11
2.5 Alcohol	12
2.6 Seksualiteit	12
2.7 Medicijnen	12
2.8 Trombosedienst	13
2.9 Griep prik	14
2.10 Tandarts	14
2.11 Revalidatie	14
2.12 Steunkousen	15
2.13 Vakantie	16
2.14 Zon en zonnebank	16
2.15 Diabetes (suikerziekte)	16
3. Praktische zaken rondom uw ontslag	17
3.1 Deel uw ervaring	17
3.2 Poliklinische controles	17

4. Identificatie hartklepprothese	19
5. Patiëntengroepen en patiëntenverenigingen	19
6. Opleidingsziekenhuis	20
7. Vragen	20
8. Contactgegevens	20

Verder na een hartoperatie

Over een paar dagen verlaat u na uw hartoperatie het Catharina Ziekenhuis. Wanneer u denkt aan naar huis gaan, komen er misschien vragen bij u op rondom uw herstel. Deze folder gaat in op de meest voorkomende vragen en problemen die na uw ontslag kunnen ontstaan.

Met anderen praten over de operatie kan prettig zijn. Bedenk daarbij wel dat het herstel bij iedereen anders verloopt. Hoe snel u herstelt, hangt onder meer af van het soort hartoperatie dat u hebt ondergaan. Ook uw leeftijd en uw conditie voor de operatie spelen een belangrijke rol.

Ondanks dat u bent geopereerd aan uw hart, blijft het risico verhoogd op hart- en vaatziekten. Aanpassingen in uw levensstijl zijn essentieel om de kans zo klein mogelijk te houden om opnieuw een hart- of vaataandoening te krijgen.

1. Uw herstel thuis

1.1 Lichamelijke verschijnselen na de operatie

Na de operatie kunnen allerlei verschijnselen optreden.

- Het is normaal dat u bij inspanning in het begin last hebt van kortademigheid. Dit neemt meestal snel af.
- Zwakte en vermoeidheid komen ook vaak voor na een grote operatie. Meestal verdwijnen deze klachten vanzelf op het moment dat uw conditie ook verbetert.
- Verlies van eetlust en smaak kunnen voorkomen tot ongeveer een maand na de operatie.
- Slaapstoornissen kunnen de eerste weken voorkomen.
- Het kan zijn dat u vocht vasthoudt, vooral in het geopereerde been waaruit de vaten verwijderd zijn.
- Als er een slagader uit uw borstwand is gebruikt als omleiding voor een vernauwde kransslagader, kan deze plaats doof aanvoelen of overgevoelig zijn. Dit gevoel is duidelijk anders dan de pijn op de

borst die u voor de operatie voelde, maar is meestal van tijdelijke aard. Soms kan het enkele weken duren voordat dit gevoel verdwenen is.

- Wanneer er een ader uit uw been of arm verwijderd is, kan een kleine huidzenuw beschadigd raken. Hierdoor kan bijvoorbeeld een gevoelloze plek ontstaan. Deze plek verdwijnt langzaam, maar vaak blijft een klein deel van de huid vreemd aanvoelen. Hoewel dit vervelend kan zijn, is dit geen reden tot bezorgdheid.
- U kunt uw hart nadrukkelijker voelen bonzen. Dit verschijnsel is meestal onschuldig en tijdelijk van aard. Voelt u een snelle en onregelmatige hartslag en hebt u daarbij last van transpiratie, vermoeidheid of misselijkheid? Dan moet u contact opnemen met uw huisarts.
- Bespreek klachten altijd met uw cardioloog als u op controle komt. Ook als het gaat om wondproblemen.

1.2 Emoties na de operatie

Het kan zijn dat u na de operatie sneller geëmotioneerd bent. Hierdoor huilt u makkelijker, ook wanneer hiervoor geen aanleiding lijkt te bestaan. Daarnaast kunt u concentratieproblemen hebben of vergeetachtig zijn. Deze verschijnselen zijn normaal bij het verwerken van een ingrijpende gebeurtenis zoals een hartoperatie, maar verdwijnen allemaal in de loop van een paar weken tot maanden.

Uw gezinsleden hebben ook een spannende tijd achter de rug. Van hen wordt vaak verwacht dat ze sterk zijn en dat zij u opvangen. Of dat ze niet laten zien dat zij het ook moeilijk hebben. Het heeft geen zin om emoties te onderdrukken. Het advies is om samen de operatie te verwerken en de gebeurtenis langzaam een plaats te geven in het leven. Vertrouw erop dat de reacties normaal en in de meeste gevallen tijdelijk van aard zijn. Ook al zijn ze pijnlijk of lastig.

1.3 Wonden

- Uw operatiewond is meestal dicht als u naar huis gaat. Als de wondranden nog niet gesloten zijn of als er wat vocht uitkomt, legt de verpleegkundige u uit hoe u de wond moet verzorgen. U krijgt een recept voor de benodigde wondzorgmaterialen mee naar huis. Zonodig wordt er thuiszorg ingeschakeld voor de wondverzorging.
- Gebruik geen poeder en zalf op de wond. Soms kan een draadje van een hechting zichtbaar zijn. Trek er dan niet aan. De hechting lost vanzelf op. De drainhechtingen worden de dag vóór het ontslag verwijderd door de verpleegkundige.
- Als de korstjes van de wond af zijn, mag u vitamine E-crème gebruiken om de genezing te bespoedigen en te verbeteren. Deze crème is zonder recept verkrijgbaar bij de drogist of apotheek. Felle zon op de wond kan verkleuring van het litteken geven. Daarom is het beter de wond te beschermen tegen de zon.
- We adviseren vrouwen om een BH zonder beugel te dragen. Dit geeft extra steun aan de wond.
- Vooral bij de knie en de enkel kan het litteken van de wond de eerste weken licht steken. Dit gaat vanzelf over. Doet de wond continu pijn, wordt deze rood en dik en produceert de wond vocht? Dan raden wij u aan om contact op te nemen met de polikliniek Cardiothoracale chirurgie. De contactgegevens vindt u aan het eind van deze folder.

1.4 Borstbeen

Bij bijna alle hartoperaties wordt het borstbeen tijdens de operatie in de lengte opengemaakt. Na afloop worden beide zijden weer stevig aan elkaar bevestigd met een aantal roestvrij stalen draden. Deze draden blijven zitten en zorgen ervoor dat het borstbeen weer stabiel aan elkaar vast kan groeien. Dit neemt ongeveer vier tot zes weken in beslag. Wanneer u weer thuis bent, kunt u dan ook weer rustig op uw zij of buik liggen. U ondervindt van de draden geen hinder bij controlepoortjes op het vliegveld of in winkels. Bij hoesten, niezen en persen is het borstbeen de eerste weken nog gevoelig. De huid is gehecht met oplosbaar hechtmateriaal.

Het is raadzaam om gedurende de eerste zes weken het borstbeen niet te zwaar te belasten, zodat het weer goed aan elkaar kan vastgroeien. Draag geen tas in één hand terwijl de andere hand leeg is. Til geen zware voorwerpen en verdeel het gewicht over beide armen.

1.5 Spierpijn

Na de operatie is spierpijn in uw nek en rug, tussen uw ribben en rondom uw schouders normaal. Dit komt omdat tijdens de operatie de spieren zijn opgerekt bij het openen van de borstkas. Deze spierpijn wordt na zes tot acht weken geleidelijk minder.

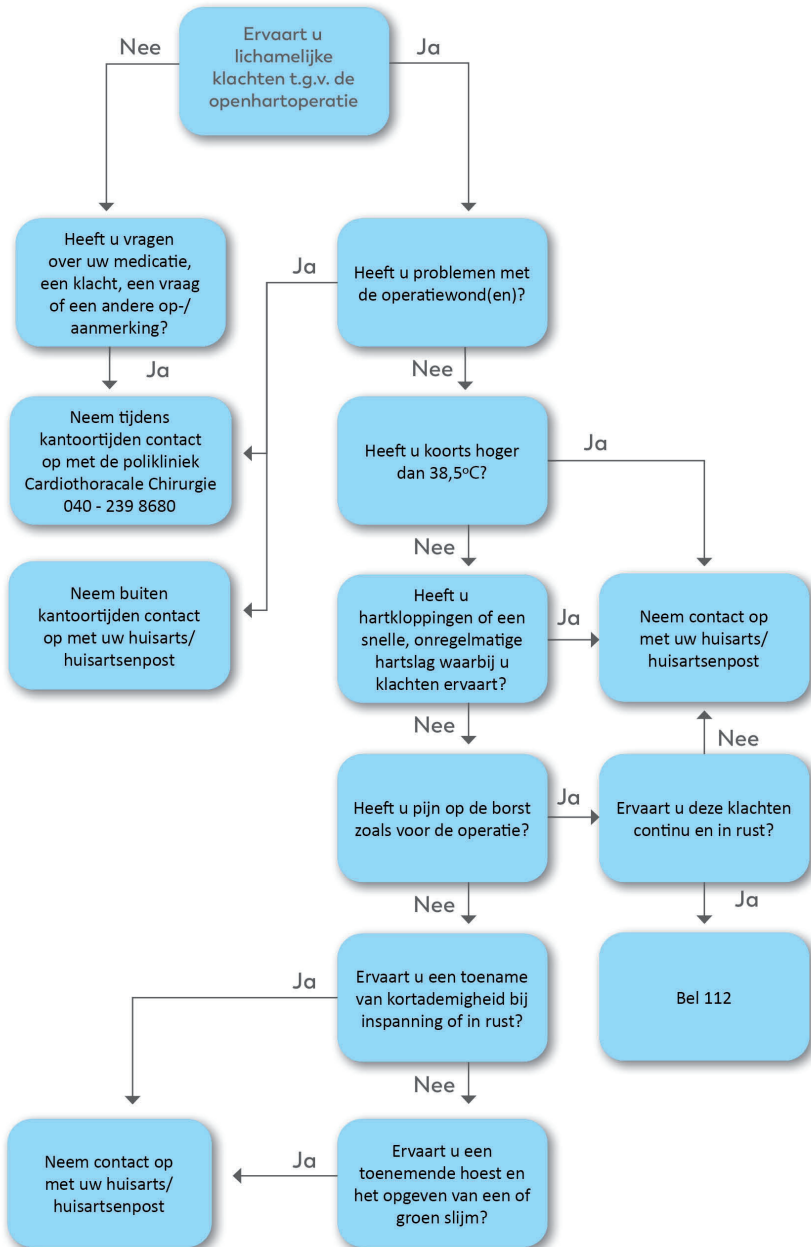
1.6 Wanneer een arts bellen?

Als zich medische problemen voordoen in de periode tussen het ontslag en de eerste nacontrole bij uw cardioloog, kunt u het beste eerst contact opnemen met uw huisarts of uw cardioloog. Als er reden toe is, verwijst deze u door naar de cardiothoracaal chirurg in het Catharina Ziekenhuis.

Indien zich problemen voordoen buiten de kantooruren, dan kunt u contact opnemen met de huisartsenpost. Als er reden toe is, verwijst deze u door naar de cardiothoracale chirurg in het Catharina Ziekenhuis.

Volgend schema geldt bij niet acuut lijden. Bij acute, levensbedreigende hulpvraag belt u 112.

Dit schema is gemaakt voor u om te beoordelen wanneer en waar u terecht kan met klachten, vragen en/of op- en aanmerkingen.

2. Algemene richtlijnen

De volgende richtlijnen gelden voor alle hartoperatiepatiënten. Uitzonderingen hierop bespreekt uw behandelend arts of verpleegkundig specialist met u.

2.1 Activiteiten

Het is goed om iedere dag de activiteiten wat uit te breiden. Normaal bewegen en inspannen is goed voor uw herstel, maar gun uw lichaam ook op tijd rust. Dat u na een inspanning moe bent, is heel normaal. Neem na inspanning een rustmoment als u daar behoefte aan hebt.

Fietsen

De eerste zes weken na de operatie raden wij fietsen af. Dit afhankelijk van hoe het met u gaat. De narcose kan ervoor zorgen dat uw concentratie- en reactievermogen tijdelijk verminderen. Hierdoor is de kans op vallen groter. Daarnaast kan leunen op het stuur de genezing van het borstbeen nadelig beïnvloeden. U mag wel fietsen op een hometrainer.

Autorijden

Net zoals bij fietsen, geldt ook voor autorijden dat u de eerste zes weken na de operatie hiervan moet afzien. U bent tijdens deze periode niet verzekerd!

Wandelen

Maak gerust dagelijks een wandeling, dit raden wij u zelfs aan. Begin met een korte wandeling van ongeveer tien minuten en breid dit langzaam uit.

Wees voorzichtig als u met een hond gaat wandelen. Plotseling trekken aan de riem kan het borstbeen dat nog niet genezen is overbelasten. Overleg met uw fysiotherapeut tijdens de hartrevalidatie wanneer u weer uw hond mag uitlaten.

Douchen

U mag vanaf de vierde dag na de operatie zelf douchen.

Baden

Ga pas vier weken na de operatie weer in bad, omdat de huid rondom de wond in water week wordt.

Huishoudelijk werk

De eerste zes tot zeven weken na uw ontslag bent u nog niet in staat het huishouden volledig op u te nemen. De eerste weken raden wij u aan alleen licht huishoudelijk werk te doen. Het zware werk zoals ramen wassen en stofzuigen kunt u de eerste weken beter aan een ander overlaten. Soms is het nodig (thuis)hulp te regelen voor deze periode.

Werken

Of en wanneer u weer gaat werken, kunt u het best overleggen tijdens het eerste bezoek aan uw cardioloog. Of doe dit met uw huisarts of bedrijfsarts. Tijdens de revalidatie wordt ook aandacht aan dit onderwerp besteed. Meestal vindt werkherhvatting plaats tussen de twee en drie maanden na de operatie, afhankelijk van uw werkzaamheden.

2.2 Sport

Sporten kan voor u weer een prettige in- en ontspanning zijn. Na de operatie kunt u vaak meer dan u zelf denkt. Sporten zoals tennis, bowlen en trimmen raden wij de eerste zes tot acht weken af. Dit in verband met de genezing van het borstbeen. Ook contactsporten zoals judo raden wij in de eerste zes tot acht weken af. Voorzichtigheid is ook geboden bij gebruik van bloedverdunners. Dit omdat men door het gebruik van antistollingsmedicijnen sneller en grotere bloedingstoringen kan krijgen. Zwemmen kan weer vier weken na de operatie. Overleg bij twijfel met uw cardioloog. Voelt u zich onzeker over het (her)starten met sporten? Dan kunt u eventueel ook contact opnemen met de stichting 'Hart in Beweging'. Deze stichting organiseert recreatiesport voor ex-patiënten.

2.3 Roken

Roken is slecht voor uw gezondheid. Onderzoek heeft aangetoond dat roken na een bypassoperatie een nadelig effect heeft op de resultaten op lange termijn. Door tabaksrook vernauwen de slagaders, verandert de samenstelling van het bloed en beschadigt de binnenkant van de slagaders. Vooral de laatste twee verhogen het risico op slagaderziekte. Wij raden daarom roken en meeroken af.

Stoppen met roken is niet altijd gemakkelijk. Sommige mensen hebben een steuntje in de rug nodig van een verpleegkundige of (huis) arts. Een cursus "Stoppen met roken" kan u daarbij helpen. Meer informatie vindt u in de folder 'Polikliniek Stoppen met roken' van het Catharina Ziekenhuis.

2.4 Voeding

Voor een gezond hart en gezonde bloedvaten is het belangrijk dat u het gebruik van (verzadigd) vet, cholesterol en zout in uw eten beperkt. Ook is een gezond gewicht belangrijk bij het voorkomen van hart- en vaatziekten. Via de verpleegkundige kunt u hierover informatie ontvangen. Of u een bepaald dieet moet volgen, bespreekt u met uw cardioloog of huisarts. Tot het eerste bezoek aan hen, houdt u hetzelfde dieet aan als het dieet dat u volgde in het ziekenhuis.

Een adequate eiwitname is belangrijk voor een goede wondgenezing en spieropbouw. Eiwitten komen hoofdzakelijk voor in dierlijke producten als vlees, vis, melkproducten, kaas en eieren. Ook in plantaardige producten zijn eiwitten aanwezig. Denk hierbij aan brood, graanproducten, peulvruchten, noten, paddenstoelen en vleesvervangers. Tijdens opname in het ziekenhuis en na ontslag heeft u voldoende eiwitten nodig voor de opbouw van spieren. Denk hierbij aan de periode van hartrevalidatie.

Informatiefolders over gezonde voeding kunt vragen aan de verpleegkundige of afdelingssecretaresse van de verpleegafdeling. Of kijk op internet: www.voedingscentrum.nl.

2.5 Alcohol

Geen alcohol is het beste voor uw gezondheid. Drinkt u toch? Drink dan niet meer dan 1 glas alcohol op een dag en niet iedere dag. Iedere dag 1 glas alcohol drinken is al nadelig voor uw gezondheid. Drink ten minste 2 dagen in de week géén alcohol. Zo voorkomt u dat het drinken een gewoonte wordt. Overmatig gebruik van alcohol in combinatie met het gebruik van bloedverdunners is slecht. De dosering van de antistollingsmiddelen is dan moeilijk te reguleren. Bespreek uw alcoholgebruik altijd met de cardioloog.

2.6 Seksualiteit

U hoeft niet bang te zijn om te vrijen. Vrijen brengt geen extra risico voor uw hart of een voldoende genezen operatiewond met zich mee. Het vraagt niet meer inspanning van u dan bijvoorbeeld het oplopen van twee trappen of in een flinke wandelpas een blokje omlopen. Na een grote operatie kan het zijn dat vrijen niet meteen gaat zoals u gewend was.

Het gebruik van bètablokkers kan invloed hebben op uw potentie. Mocht dit problemen opleveren, bespreek deze dan met uw huisarts of cardioloog. Voor de folder 'Intimiteit en seksualiteit na een hartaandoening' van Harteraad kunt u terecht bij de verpleegkundige van de afdeling Cardiothoracale chirurgie.

2.7 Medicijnen

Bij het ontslag krijgt u een recept mee voor uw medicijnen. U kunt het recept afgeven bij de apotheek in de centrale hal van het ziekenhuis. Als u in het weekend met ontslag gaat, kunt u terecht in de apotheek bij de Spoedeisende Hulp van het Catharina Ziekenhuis. Indien u dat wenst, dan kan de verpleegkundige op de afdeling er ook voor zorgen dat de ontslagmedicatie op de afdeling bezorgd wordt door de apotheek. De apothekersassistent zal hierbij dan uitleg geven. Indien u dit wenst geef dit dan tijdig aan bij de verpleegkundige.

Belangrijk

De kleur, vorm en benaming van de medicijnen die u van uw apotheek krijgt, kunnen afwijken van de medicijnen die u in het

ziekenhuis gebruikte. Dit heeft te maken met de stofnaam of fabrieksnaam van het medicijn. De werking is hetzelfde.

Lees de bijsluiter van uw medicijnen altijd aandachtig. Twijfelt u ergens over? Neem dan contact op met uw huisarts of apotheek.

Als u een mechanische hartklep hebt gekregen, moet u levenslang bloedverdunders gebruiken. Deze medicijnen zorgen ervoor dat uw bloed minder snel stolt en het voorkomt dat zich stolsels op de hartklep hechten.

Bepaalde medicijnen en alcohol kunnen de werking van de hierboven genoemde medicijnen beïnvloeden. Het gebruik van bloedverdunders kan ervoor zorgen dat kleine wondjes langer blijven bloeden. Ook kunt u sneller een blauwe plek krijgen als u zich stoot.

2.8 Trombosedienst

De trombosedienst controleert het bloed van mensen die bloedverdundende medicijnen gebruiken. Bij uw ontslag maken wij hiervoor een afspraak. Uw INR wordt dan gemeten. Dit is de mate van ontstolling van het bloed. Door deze waarde te meten, bepaalt de trombosedienst de dosis van de bloedverdunders. De voorgeschreven hoeveelheid tabletten kan daarom wisselen. De meeste geneesmiddelen mag u in combinatie met bloedverdundende medicijnen gebruiken. Alleen Acetylsalicylzuur (Aspirine) niet. Als pijnstiller mag u wel Paracetamol nemen. Overleg bij twijfel met de huisarts, apotheek of de trombosedienst.

Uw cardioloog overlegt met u welk antistollingsmiddel voor u het meest geschikt is.

Meer informatie vindt u op de website van de trombosedienst: www.tdre.nl of in de folder 'Bloedverdunders? Ik bepaal het zelf!' van de Stichting Trombosedienst Regio Eindhoven, die op de verpleegafdeling verkrijgbaar is. In deze folder vindt u informatie over zelfmanagement voor trombosedienstpatiënten.

2.9 Griep prik

Uw weerstand vermindert door de operatie. Hierdoor is uw lichaam niet in staat het griepvaccin te verwerken. Daarom mag u de eerste week na het ontslag geen griep prik krijgen.

2.10 Tandarts

Als u een kleine ingreep of operatie bij de tandarts moet ondergaan, dient u uw tandarts of behandeld arts te vertellen dat u bloedverduunners gebruikt.

Na een klepooperatie

Hebt u een klepooperatie gehad of hebt u een hartklepaandoening? Dan moet er vóór en na iedere tandheelkundige behandeling of operatie een korte antibioticakuur gegeven worden. Dit om te voorkomen dat een infectie overslaat op het hart en de kleppen. Deze infectie heet endocarditis en kan levensbedreigend zijn. Meer informatie vindt u in de folder 'Endocarditis: infectie binnenbekleding van het hart'. Via de tandarts of behandelend arts krijgt u een recept voor antibiotica. Volg de instructies goed op. Nauwgezette mondhygiëne en controle door de tandarts blijft van groot belang.

2.11 Revalidatie

Uw eigen cardioloog spreekt met u af welke vorm van revalidatie geschikt is voor u en wanneer u daarmee begint. Normaal gesproken is dit twee keer per week. U doet onder begeleiding van een fysiotherapeut oefeningen in groepsverband. Dit vindt meestal plaats in uw eigen ziekenhuis. Soms is het nodig de revalidatie in een revalidatiecentrum voort te zetten. We bekijken dit per situatie en bespreken dit met u en uw familieleden.

U krijgt de afspraak voor de hartrevalidatie bij ontslag mee naar huis of deze wordt thuis gestuurd. Heeft u na vier weken nog geen oproep ontvangen of heeft u nog geen afspraak bij de cardioloog gehad? Dan is het raadzaam om contact te zoeken met de polikliniek Cardiologie in uw ziekenhuis.

Hartrevalidatieprogramma voor patiënten van het Catharina Ziekenhuis

Wij willen u na de operatie zo snel mogelijk in goede conditie brengen. Dit zodat u de dagelijkse activiteiten weer kunt oppakken. Hiervoor stellen wij een revalidatieprogramma op. Afhankelijk van de doelen die u wilt bereiken, maken we voor u een programma op maat. Voor de ene persoon staat verbetering van de conditie op de voorgrond. Voor een ander kan het overwinnen van angst of het leren kennen van grenzen een belangrijk doel zijn. Het hartrevalidatieprogramma van het Catharina Ziekenhuis bestaat uit de volgende onderdelen:

- Intakegesprek
- Informatiebijeenkomsten
- Fysiotherapie binnen hartrevalidatie
- Psychosociale begeleiding

Het programma stemmen wij zoveel mogelijk af op uw doelstellingen en uw behoefte aan voorlichting en ondersteuning. U kunt daarom de onderdelen afzonderlijk van elkaar volgen. De leden van het hartrevalidatieteam bekijken samen met u welke onderdelen het best bij u passen. Ook adviseren zij u hierover. Meer informatie vindt u in de folder: 'Hartrevalidatieprogramma'. Ook is het mogelijk om de FLOW hartrevalidatie -app te installeren. Een Informatie folder hierover kunt verkrijgen bij de secretaresse van de afdeling Cardiothoracale chirurgie.

2.12 Steunkousen

Bij omleidingen van de kransslagaders wordt vaak een ader uit het been gehaald. Dit is van invloed op de terugstroom van bloed, omdat deze dan loopt via andere aders. Het kost enige tijd voordat de bloedsomloop zich volledig heeft aangepast. In de eerste weken na de operatie kan uw been dan door vochtophoping dik worden. Om dit zoveel mogelijk te voorkomen, draagt u overdag een steunkous aan het geopereerde been. In de nacht mag u de kous niet dragen. Als u de kous draagt, is het belangrijk dat u tijdens het zitten uw benen niet over elkaar legt. Dit belemmert de terugstroom van het bloed uit het been. U dient de kous tot ongeveer zes weken na uw operatie te dragen,

tenzij uw cardioloog anders voorschrijft. Na deze periode heeft de bloedsomloop van het been zich aan de nieuwe situatie aangepast. De kousen zijn overigens wasbaar in de wasmachine tot 90°C. Ze mogen niet in de droogtrommel.

2.13 Vakantie

Vanaf vier weken na uw hartoperatie kunt u op vakantie gaan. Dit kan alleen als de wonden genezen zijn en u zich verder goed voelt. Twijfelt u hierover? Raadpleeg dan uw cardioloog of uw huisarts. Bijvoorbeeld omdat u wilt reizen met het vliegtuig.

2.14 Zon en zonnebank

Het is niet verstandig om de wonden in de eerste drie maanden na de operatie aan felle zon of de zonnebank bloot te stellen. Dit vanwege de wondgenezing. Een gezichtsbruiner is wel toegestaan. Er bestaan ook goede huidbruinende crèmes voor wie graag een bruin tintje wil. Gebruikt u het medicijn Cordarone (Amiodaron)? Dan raden wij u af om in de zon te zitten of de zonnebank te gebruiken. U riskeert dan namelijk verbranding en blauwgrijze verkleuring van de huid. Deze verkleuring kan enkele dagen tot een aantal weken aanhouden. Soms is de verkleuring zelfs blijvend. Zonnebrandcrème biedt maar gedeeltelijk bescherming tegen deze verbranding en verkleuring van de huid.

2.15 Diabetes (suikerziekte)

Hebt u diabetes en bent u geopereerd aan uw hart? Dan is het mogelijk dat u tijdens de opname wisselende bloedsuikerwaarden had. Ook thuis kunnen de bloedsuikers nog even schommelen. Voor een optimale wondgenezing is het belangrijk dat uw bloedsuiker stabiel blijft. Neem bij twijfel hierover contact op met uw huisarts, internist of diabetesverpleegkundige.

3. Praktische zaken rondom uw ontslag

Bij uw ontslag uit het ziekenhuis ontvangt u de volgende zaken van de verpleegkundige:

- Een brief voor uw huisarts.
- Het recept voor uw medicijnen.
- Een kaart voor de trombosedienst (indien van toepassing).
- Een afspraak bij de cardiothoracaal chirurg in het Catharina Ziekenhuis.
- Een afspraak bij de cardioloog.
- Uw ontslagbrief voor de cardioloog.
- Patiënten van het Catharina Ziekenhuis en het Máxima Medisch Centrum krijgen ook een folder die gaat over hartrevalidatie in het Máxima Medisch Centrum in Eindhoven.

Indien nodig maken wij een poliklinische afspraak bij de wondverpleegkundige.

3.1 Deel uw ervaring

Tijdens uw opname of tijdens het ontslaggesprek kunt u uw ervaring over de opname aan de hand van een aantal vragen met ons delen. Bij het ontslag krijgt u een kaartje met instructie hoe u uw ervaring met ons kan delen. Dit kan ook anoniem. Wij vinden uw mening erg belangrijk en willen op deze manier onze zorg blijven verbeteren.

3.2 Poliklinische controles

Patiënten van het Catharina Ziekenhuis komen binnen twee weken na het ontslag op controle bij de hartrevalidatieverpleegkundige. Tijdens deze controle wordt u ook gezien door een cardioloog. Hierna volgt u het hartrevalidatietraject, wat voor u op maat wordt gemaakt. Daarna krijgt u een afspraak met uw eigen cardioloog. Komt u uit een ander ziekenhuis? Dan krijgt u binnen veertien dagen na het ontslag een afspraak voor nacontrole in uw eigen ziekenhuis. Uw cardioloog regelt voor u de hartrevalidatie.

Als u onder behandeling bent van een cardioloog uit een ander ziekenhuis, kan de nacontrole toch tijdelijk in het Catharina

Ziekenhuis plaatsvinden. Dit omdat er bijvoorbeeld problemen zijn met de genezing van de wond of omdat u een bijzondere hartklepoperatie hebt ondergaan. Soms gaat aan de nacontrole nog een echo-onderzoek van het hart vooraf. Zijn de controles in het Catharina Ziekenhuis afgerond? Dan volgt verdere controle en behandeling door uw eigen cardioloog.

Bij ontslag krijgt u een afspraakkaartje mee voor een gesprek bij de cardiothoracaal chirurg die u heeft geopereerd. Dit gesprek is ongeveer vijf tot zes weken na het ontslag. Hebt u geen behoefte aan dit gesprek omdat alles duidelijk is en u geen vragen hebt? Dan vragen wij u vriendelijk om de geplande afspraak af te zeggen. Uw eigen cardioloog heeft alle informatie gekregen over uw hartoperatie. Tijdens uw poliklinische controle kunt u ook aan hem of haar uw vragen stellen.

4. Identificatie hartklepprothese

Als u een hartklepoperatie hebt ondergaan, krijgt u enkele weken na het ontslag de "hartklepidentificatiepas". De secretaresse van uw chirurg stuurt deze naar uw thuisadres. De pas bevat gegevens over uw hartklepprothese of de klepring die gebruikt is bij de operatie. Op het pasje staan onder andere:

- uw naam en geboortedatum;
- het type klep of kleppen;
- het merk;
- het registratienummer;
- de positie waar deze in uw hart zit;
- de operatiedatum.

Deze gegevens stellen hulpverleners in staat om snelle en doeltreffende hulp te verlenen als dat onverhoopt nodig is. Draagt u daarom de pas altijd bij u.

Meer informatie kunt u krijgen via het secretariaat Cardiothoracale chirurgie. Het telefoonnummer vindt u onder 'Contactgegevens'.

5. Patiëntengroepen en patiëntenverenigingen

Een hartoperatie is een ingrijpende gebeurtenis. Veel mensen krijgen vragen over hun gezondheid of leefgewoonten. U kunt hierbij denken aan stoppen met roken, omgaan met stress en voldoende bewegen.

De ziekenhuisopname laat bij u en mensen in uw directe omgeving vaak veel indrukken achter. Het kan dan prettig zijn om daarover te praten met mensen die hetzelfde hebben meegemaakt.

Patiëntengroepen en -verenigingen bieden deze mogelijkheid en geven advies. De verschillende groepen en verenigingen zijn ondermeer actief op het gebied van lotgenotencontact. Ook organiseren ze sportactiviteiten. U kunt hiervoor kijken op de website www.beweegzoeker.nl. Deze site is een onderdeel van Harteraad.

6. Opleidingsziekenhuis

Het Catharina Ziekenhuis is een opleidingsziekenhuis. Wij bieden tal van opleidingsmogelijkheden voor artsen, verpleegkundigen en paramedische beroepen en werken daarin nauw samen met opleidingscentra en –ziekenhuizen in de regio. Dit kan betekenen dat uw behandeling, onderzoek of operatie (mede) uitgevoerd wordt door een zorgverlener in opleiding. Denk hierbij aan een arts in opleiding tot specialist, een coassistent of een verpleegkundige in opleiding. Veiligheid is het allerbelangrijkste, daarom staat de zorgverlener in opleiding altijd onder supervisie van een gekwalificeerde zorgverlener. Indien u uitdrukkelijk niet wenst geholpen te worden door een zorgverlener in opleiding, kunt u dit aangeven bij uw behandelend arts.

7. Vragen

Wanneer u na het lezen van deze folder nog vragen hebt, kunt u die voor uw ontslag bespreken met de arts, verpleegkundige, fysiotherapeut of diëtist.

Hebt u als u thuis bent toch nog vragen? Dan kunt u deze bespreken met uw huisarts, met de hartchirurg of met de cardioloog op de polikliniek.

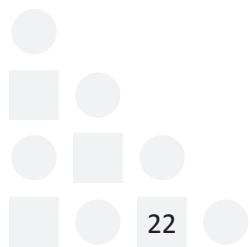
8. Contactgegevens

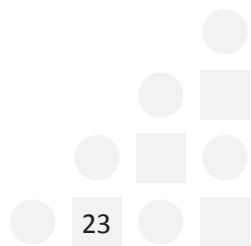
Catharina Ziekenhuis
040 - 239 91 11
www.catharinaziekenhuis.nl

Polikliniek Cardiothoracale chirurgie
040 - 239 86 80

Routenummer(s) en overige informatie over de polikliniek Cardiothoracale chirurgie is
www.catharinaziekenhuis.nl/cardiothoracale-chirurgie

Altijd als eerste op de hoogte?

Meld u dan aan voor onze nieuwsbrief:

www.catharinaziekenhuis.nl/nieuwsbrief

Michelangelolaan 2 – 5623 EJ Eindhoven
Postbus 1350 – 5602 ZA Eindhoven